

POL-30 Kuvaja Viivi(UM)

22.02.2022

PYYDETÄÄN VAITELIAISUUTTA
Vaitelaisuuspyyntö, kunnes asiasta neuvoston päätös. Neuvoston päätös asiasta tehty 23.2.2022, vaitelaisuuspyyntö päättynyt 24.2.2022.

Asia

EU/YUTP/EDUSKUNNALLE TIEDOTTAMINEN/Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä heikentävien tai uhkaavien toimien johdosta asetetut rajoittavat toimenpiteet; uusien henkilöiden lisääminen listalle

Ukrainan tilannetta epävakauttavien Venäjän toimien johdosta asetettujen rajoittavien toimenpiteiden laajentaminen

Kokous

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Venäjän ilmoitti 21.2. tunnustavansa itsenäisiksi Itä-Ukrainan Donetskin ja Luhanskin separatistialueet. Venäjän presidentti Putin allekirjoitti 21.2.2022 asiaa koskevat ukaasit ja parlamentti ratifioi sopimukset erillisistunnossa 22.2.2022. Venäjän päätös loukkaa Ukrainan alueellista koskemattomuutta ja suvereniteettia, kansainvälistä oikeutta ja Minskin sopimuksia. Venäjä on myös päättänyt lähettää sotilaita separatistialueille rauhanturvaamistehtäviin.

EU on asettanut pakotteita Krimin laittoman liittämisen ja Itä-Ukrainan konfliktin seurauksena maaliskuusta 2014 lähtien. Pakotteita on jatkettu ja laajennettu asteittain. Venäjän tunnustamispäätöksen jälkeen Euroopan unioni käsittelee kahden pakoteregimin laajentamista.

Euroopan unionin neuvosto päätti 17.3.2014 Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä heikentäviin tai uhkaaviin toimiin liittyvistä rajoittavista toimenpiteistä (2014/145/YUTP). Venäjän päätös tunnustaa itsenäisiksi Itä-Ukrainan Donetskin ja Luhanskin alueet, jotka eivät ole Ukrainan valtion kontrollissa, on Krimin laittoman liittämisen jälkeen räikein Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä heikentävä tai uhkaava toimenpide. Neuvoston valmistelurakenteissa on käsitelty ehdotusta Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä heikentäviin tai uhkaaviin toimiin liittyvien rajoittavien toimenpiteiden kohdistamisesta uusiin henkilöihin ja yhteisöihin. Esitetyt henkilöt ovat poliittisia ja sotilaallisia päätöksentekijöitä, media- ja informaatiotoimijoita sekä taloudellisia vaikuttajia, joiden katsotaan aktiivisesti tukeneen ja toimeenpanneen Ukrainan alueellista koskemattomuutta ja suvereniteettia heikentävää politiikkaa. Pakotelistattavaksi esitetään myös henkilöt, jotka äänestivät Venäjän parlamentin

alahuoneessa duumassa Itä-Ukrainan Donetskin ja Luhanskin alueiden itsenäisyyden tunnustamisen puolesta.

Euroopan unionin neuvosto päätti 31.7.2014 (2014/512/YUTP) asettaa rajoittavia toimenpiteitä Ukrainan tilannetta epävakauttavien Venäjän toimien johdosta (nk. sektorikohtaiset talouspakotteet) ja laajensi niitä 12.9.2014 (2014/659/YUTP). Eurooppa-neuvosto päätti 19.3.2015, että näiden toimenpiteiden voimassaolon kesto riippuu Minskin sopimusten täydestä täytäntöönpanosta. Venäjän päätös tunnustaa itsenäisiksi Itä-Ukrainan Donetskin ja Luhanskin alueet, jotka eivät ole Ukrainan valtion kontrollissa lisää ukrainan epävakautta, rikkoo vakavasti Minskin sopimuksia ja kyseenalaistaa niihin liittyvät neuvotteluformaatit. Neuvoston käsiteltäväksi on tulossa ehdotus laajentaa Ukrainan tilannetta epävakauttavien Venäjän toimien johdosta asetettuja rajoittavia toimenpiteitä (nk. sektorikohtaiset talouspakotteet) kieltämällä Venäjän valtion rahoittaminen, jäädyttämällä joidenkin venäläisten pankkien varat ja estämällä kaupankäynti EU:n ja separatistialueiden välillä. Kyseiset pankit ovat rahoittaneet Venäjän sotilaallista ja muuta toimintaa Itä-Ukrainan Donetskin ja Luhanskin alueilla, jotka eivät ole Ukrainan valtion kontrollissa. Venäjän valtion rahoittamisen kieltämisellä estetään Venäjän aggressiivisen politiikan rahoittaminen.

Uusista pakotteista on tarkoitus saavuttaa poliittinen yhteisymmärrys epävirallisessa ulkoministerikokouksessa 22.2.2022. Pysyvien edustajien komitean (Coreper II) on tarkoitus käsitellä asiaa ulkoministerikokouksen jälkeen komission ja ulkosuhdehallinnon esitysten pohjalta ja neuvoston päätös asiasta on määrä tehdä tämän jälkeen mahdollisimman nopealla aikataululla.

Suomen kanta

Suomi antaa Ukrainalle täyden tukensa, ml. tuki maan suvereniteetille ja alueelliselle koskemattomuudelle. Suomi edellyttää Venäjän pidättäytyvän sotilaallisista toimista.

Suomi tuomitsee Venäjän yksipuoliset, Ukrainan alueellista koskemattomuutta ja itsemääräämisoikeutta loukkaavat toimet. Itä-Ukrainan separatistialueiden tunnustaminen rikkoo vakavasti Minskin sopimuksia. Suomi vastaa Venäjän toimiin osana Euroopan unionia.

Suomi pitää perusteltuna, että EU reagoi välittömästi Venäjän päätökseen tunnustaa itsenäisiksi Itä-Ukrainan Donetskin ja Luhanskin alueet, jotka eivät ole Ukrainan valtion kontrollissa. On perusteltua lisätä rajoittavien toimenpiteiden piiriin poliittisia ja sotilaallisia päätöksentekijöitä, media- ja informaatiotoimijoita sekä taloudellisia vaikuttajia, joiden katsotaan aktiivisesti tukeneen ja toimeenpanneen Ukrainan alueellista koskemattomuutta ja suvereniteettia heikentävää politiikkaa. On perusteltua estää kaupankäynti separatistialueiden ja EU:n välillä ja laajentaa rajoittavat toimenpiteet koskemaan Venäjän valtion rahoitusta ja tiettyjä pankkeja. Kyseiset pankit ovat rahoittaneet Venäjän sotilaallista ja muuta toimintaa Itä-Ukrainan Donetskin ja Luhanskin alueilla, jotka eivät ole Ukrainan valtion kontrollissa. Venäjän valtion rahoittamisen kieltämisellä estetään Venäjän aggressiivisen politiikan rahoittaminen.

Suomi pitää tärkeänä, että EU:n toimissa lähtökohtana ovat johdonmukaisuus, suhteellisuus ja vahva oikeusperusta. Tähän mennessä EU on toiminut johdonmukaisesti ja lisännyt Venäjään kohdistuvia toimia tilanteen niin vaatiessa. Suomi tukee EU:n toimintatapaa.

Suomi pitää tärkeänä, että EU toimii pakotteissa yhtenäisesti.

Suomen toimintalinjaa täsmennetään UTP-jatkokirjeellä, kun komission ja korkean edustajan säädösesitykset on saatu.

Pääasiallinen sisältö

Joulukuussa Eurooppa-neuvosto (16.-17.12.) vaati päätelmissään Venäjää purkamaan jännitettä ja toisti EU:n tuen Ukrainan alueelliselle koskemattomuudelle. Päätelmissä todettiin, että Venäjän sotilaallisilla hyökkäyksillä Ukrainaa kohtaan olisi mittavat seuraukset, jotka sisältäisivät EU:n kumppanien kanssa koordinoituja pakotteita. Tilanne oli esillä EU-ulkoministerien epävirallisessa Gymnich-kokouksessa 13-14.1. ja ulkoasiainneuvostossa 24.1., jotka viestittivät EU:n seisovan Euroopan turvallisuuden peruseriaatteiden takana, sekä korostivat tukea Ukrainan alueelliselle koskemattomuudelle ja transatlanttisen yhteistyön tärkeyttä. Ulkoasiainneuvoston päätelmissä vahvistettiin, että EU varautuu tilanteen niin vaatiessa asettamaan Venäjän Ukrainaan kohdistuvien sotilaallisten toimien johdosta sektori- ja yksilöpakotteita, jotka on koordinoitu kumppanimaiden kanssa, ja todettiin näitä koskevan valmistelutyön vauhdittaminen.

Euroopan unionin neuvosto päätti Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä uhkaaviin toimiin liittyvistä rajoittavista toimenpiteistä, jotka tulivat voimaan 17.3.2014 neuvoston päätöksellä 2014/145/YUTP ja asetuksella (EU) N:o 269/2014. Nämä nk. henkilöpakotteet ovat nykyisellään voimassa 15.3.2022 asti. Henkilöpakotteiden määräaikaistarkastelu tehdään puolivuositain. Tällä hetkellä pakotteiden kohteena on 193 henkilöä ja 48 yhteisöä. Pakotteiden kohteena olevien henkilöiden ja yhteisöjen varat ja taloudelliset resurssit on jäädytetty, minkä lisäksi on kiellettyä asettaa suoraan tai välillisesti varoja tai taloudellisia resursseja näiden saataville tai hyödynnettäviksi. Pakotteiden kohteena olevia henkilöitä koskee maahantulo- ja kauttakulkukielto EU:n jäsenvaltioiden alueella.

Ukrainan tilanteen vakautta horjuttavien Venäjän toimien johdosta käyttöön otetut rajoittavat toimenpiteet tulivat voimaan 1.8.2014 neuvoston päätöksellä 2014/512/YUTP ja asetuksella (EU) N:o 833/2014. Tämä pakotejärjestelmä sisältää mm. puolustustarvikkeiden vienti- ja tuontikiellon, kaksikäyttötuotteiden vientirajoituksia sekä öljynetsintään ja öljyntuotantoon liittyvien tuotteiden ja palveluiden vientirajoituksia. Nämä pakotteet ovat nykyisellään voimassa 31.7.2022 saakka.

Krimin ja Sevastopolin laittoman liittämisen johdosta otettiin käyttöön rajoittavia toimenpiteitä 24.6.2014 voimaan tulleella neuvoston päätöksellä 2014/386/YUTP ja asetuksella (EU) N:o 692/2014. Tämä pakotejärjestelmä koskee Krimiin liittyvää vientiä, tuontia, investointeja sekä matkailupalveluja. Tämän pakotejärjestelmän jatkosta päätetään vuodeksi kerrallaan. Nämä pakotteet ovat nykyisellään voimassa 23.6.2022 asti.

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

UM/ITÄ-10, Saara Nikkinen, 0295350747
UM/ITÄ-20, Joonas Heiskanen, 0295 350 535
UM/KPO-20, Jukka Nikulainen, 0295 350 485
UM/OIK-10, Mikael Ruotsi, 0295 350 826

EUTORI-tunnus

EU/2022/0138, EU/2022/0108 , EU/2021/0965

Liitteet**Viite**

Asiasanat
Hoitaa

Tiedoksi
